Xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện hướng tới phát triển bền vững đất nước

TS ĐÀO THU HƯƠNG
Học viện Ngân hàng; Email: daothuhuong1909@gmail.com

Tóm tắt: *Xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện là một trong những nhiệm vụ trọng tâm trong quá trình phát triển đất nước bền vững hiện nay và ngày càng được Đảng, Nhà nước và nhân dân quan tâm. Trong bài viết, tác giả đề cập đến nội dung quan điểm xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện và đề xuất một số giải pháp đẩy mạnh quá trình phát triển toàn diện con người Việt Nam nhằm đáp ứng nhu cầu phát triển nền văn hóa nói riêng, phát triển bền vững đất nước nói chung.*
Từ khóa: *con người Việt Nam; phát triển toàn diện; phát triển bền vững.*

1. Vai trò của phát triển con người Việt Nam toàn diện trong sự nghiệp phát triển bền vững đất nước

Phát triển bền vững đang là xu hướng mà mọi quốc gia, dân tộc trên thế giới đều đang hướng tới. Phát triển bền vững đòi hỏi sự phát triển hài hòa giữa phát triển kinh tế với phát triển xã hội mà trọng tâm là phát triển văn hóa và bảo vệ môi trường theo hướng bền vững nhằm giải quyết những lợi ích trong hiện tại mà không gây ra ảnh hưởng tiêu cực đến lợi ích của các thế hệ mai sau.

Trong những năm qua, với mục tiêu phát triển bền vững đất nước nhằm thực hiện mục tiêu dân giàu, nước mạnh, xã hội dân chủ, công bằng, văn minh, trong đó trọng tâm là đẩy mạnh phát triển văn hóa, nâng cao chất lượng cuộc sống cho nhân dân đòi hỏi đất nước ta phải xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện để có thể gánh vác được những nhiệm vụ trên. Do đó, để thực hiện thành công sự nghiệp phát triển bền vững đất nước, một trong những nhiệm vụ trọng tâm đó là xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện, có cả đức và tài để cống hiến cho sự nghiệp phát triển đất nước bền vững hiện nay.

Trong các kỳ đại hội Đảng từ Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ VI cho đến nay, Đảng ta luôn khẳng định vai trò quyết định của nhân tố con người trong tiến trình phát triển xã hội. Con người vừa là mục tiêu vừa là động lực để phát triển kinh tế - xã hội. Phát triển xã hội chính là phát triển con người. Tất cả mọi sự phát triển đều hướng tới phục vụ cho sự tiến bộ của con người và xã hội. Đảng ta đã khẳng định: "Phát huy tối đa nhân tố con người, coi con người là trung tâm, chủ thể, nguồn lực quan trọng nhất và mục tiêu của sự phát triển; lấy giá trị văn hóa, con người Việt Nam là nền tảng, sức mạnh nội sinh quan trọng bảo đảm sự phát triển bền vững"[1]. Do đó, cần lấy phát triển toàn diện con người theo hướng bền vững là trọng tâm của phát triển bền vững đất nước.

Tiếp nối quan điểm trong các kỳ Đại hội Đảng trước đó, Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII khẳng định xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện là một mục tiêu của chiến lược phát triển đất nước. "Xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện, có sức khỏe, năng lực, trình độ, có ý thức, trách nhiệm cao đối với bản thân, gia đình, xã hội và Tổ quốc"[2].

Con người Việt Nam phát triển toàn diện trước hết là con người có lòng yêu nước, lòng tự hào về truyền thống lịch sử vẻ vang của dân tộc. Lòng yêu nước là truyền thống quý báu của dân tộc ta được vun đắp qua hàng nghìn năm đấu tranh dựng nước và giữ nước. Yêu nước biểu hiện ở tình yêu thiên nhiên, yêu quê hương, yêu đất nước

tạo nên sức mạnh, ý chí quật cường bảo vệ sự bình yên cho Tổ quốc, ra sức phấn đấu xây dựng, phát triển đất nước ngày càng giàu mạnh.

Từ lòng yêu nước nồng nàn, người Việt Nam chúng ta có sự tự hào về lịch sử phát triển vẻ vang của dân tộc. Trải qua bao khó khăn, gian khổ trước sự khắc nghiệt của thiên nhiên, trước sự tấn công của các thế lực ngoại xâm, cho đến nay, đất nước ta đã và đang giữ được nền độc lập dân tộc là điều vô cùng thiêng liêng và rất đáng tự hào. Con người Việt Nam vô cùng tự hào với truyền thống văn hóa đặc sắc, với những giá trị cốt cách cao đẹp của dân tộc, tự hào về trí thông minh và tinh thần sáng tạo vượt lên mọi hoàn cảnh khó khăn. Từ đó, hình thành nên ý chí tự lực tự cường của nhân dân ta trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Con người Việt Nam phát triển toàn diện là con người vừa có năng lực chuyên môn tốt vừa có phẩm chất đạo đức tốt, có đức tính chăm chỉ, cần cù, năng động, sáng tạo, có tinh thần đoàn kết, hiếu học, có sự hiểu biết sâu sắc về cội nguồn văn hóa dân tộc và biết phát huy các giá trị văn hóa truyền thống cao đẹp của dân tộc; có ý thức tôn trọng và chấp hành pháp luật; có tinh thần trách nhiệm với bản thân, gia đình và xã hội.

Trong đại dịch Covid-19, con người Việt Nam phát triển toàn diện là con người có ý thức thực hiện đầy đủ các biện pháp giữ gìn, bảo vệ sức khỏe, tránh những nguy cơ lây nhiễm dịch bệnh cho bản thân, gia đình và xã hội. Đó còn là những con người có tấm lòng nhân ái, biết sẻ chia với cộng đồng, có tấm lòng từ thiện ủng hộ, động viên, giúp đỡ cho những trường hợp có hoàn cảnh khó khăn vì dịch bệnh.

Với mục tiêu phát triển bền vững đất nước hiện nay, chúng ta không chỉ chú trọng phát triển kinh tế, phát triển xã hội mà còn phải quan tâm tới việc giữ gìn, bảo vệ môi trường bền vững; phải biết giải quyết hài hòa giữa các lợi ích tăng trưởng kinh tế, phát triển đời sống xã hội với bảo vệ môi trường. Con người Việt Nam phát triển toàn diện là con người có tình yêu thiên nhiên, gắn bó với thiên nhiên, cảm nhận được vẻ đẹp của thiên nhiên và có những hành động giữ gìn, bảo vệ môi trường xanh, sạch, đẹp; có thái độ nghiêm khắc lên án những hành vi phá hoại môi trường tự nhiên như xả rác, xả khí thải bừa bãi, chặt phá rừng bừa bãi, săn bắn trái phép các động vật hoang dã, quý hiếm.

Trong bối cảnh hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng như hiện nay, con người Việt Nam phát triển toàn diện là con người biết giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc, đồng thời không ngừng giới thiệu, quảng bá các giá trị văn hóa đặc sắc của người Việt với bạn bè thế giới qua nhiều lĩnh vực hoạt động khác nhau: thể thao, du lịch, ẩm thực, sân khấu - điện ảnh, âm nhạc, hội họa, văn chương… góp phần khẳng định vị trí, vai trò của nền văn hóa Việt Nam nói riêng, đất nước ta nói chung trên thế giới.

Phát triển con người toàn diện là một trong những nhiệm vụ hàng đầu để thực hiện thành công sự nghiệp phát triển bền vững đất nước ta hiện nay. Trong thời gian tới, cần có những biện pháp phù hợp nhằm đẩy mạnh việc xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện tạo nguồn nội lực mạnh mẽ để thúc đẩy phát triển nền kinh tế - xã hội nước ta.

2. Một số giải pháp đẩy mạnh việc xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện trong sự nghiệp phát triển bền vững đất nước

Một là, cần tăng cường tuyên truyền, nâng cao nhận thức cho cán bộ, đảng viên và nhân dân về ý nghĩa, vai trò của việc xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện trong sự nghiệp phát triển bền vững đất nước.

Một đất nước muốn phát triển phải có nguồn nội lực mạnh mẽ, đó chính là nguồn nhân lực chất lượng cao phục vụ cho sự nghiệp phát triển nền kinh tế - xã hội của nước đó. Trong quá trình phát triển bền vững đất nước ta hiện nay, cần xác định nhiệm vụ trọng tâm là phải phát triển con người toàn diện nhằm tạo nguồn nhân lực chất lượng cao đáp ứng nhu cầu phát triển bền vững đất nước. Mà muốn giáo dục con người phát triển

toàn diện trước tiên phải tác động tích cực vào ý thức tự giác của mỗi cá nhân để hình thành tình cảm, niềm tin vào sự nghiệp phát triển đất nước, tạo động lực để các cá nhân học tập, bồi dưỡng, phát triển bản thân ngày càng hoàn thiện hơn. Do đó, cần đa dạng các hình thức tuyên truyền, nâng cao nhận thức về vai trò, trách nhiệm của các cán bộ, đảng viên và các tầng lớp nhân dân trong sự nghiệp phát triển đất nước hiện nay.

Hai là, để xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện, cần đẩy mạnh phát triển hai lĩnh vực then chốt nhất đó là khoa học - công nghệ và giáo dục - đào tạo.

Văn kiện Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ X đã khẳng định: "Giáo dục và đào tạo cùng với khoa học - công nghệ là quốc sách hàng đầu, là nền tảng và động lực thúc đẩy công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước"[3].

Trong những năm qua, nước ta đã đẩy mạnh phát triển khoa học - công nghệ và đã đạt được những thành tựu như: đổi mới và nâng cao trình độ công nghệ, ứng dụng và chuyển giao các thành tựu khoa học - công nghệ, phát triển các ngành công nghệ cao, đổi mới cơ chế và chính sách về khoa học - công nghệ, hợp tác quốc tế về khoa học - công nghệ, phát triển thị trường khoa học - công nghệ… Trong thời gian tới, cần tiếp tục đẩy mạnh hợp tác quốc tế về khoa học - công nghệ để tranh thủ được những thành tựu khoa học - công nghệ tiến bộ từ những nước phát triển và tiếp tục đổi mới cơ chế, chính sách về khoa học - công nghệ để phát triển tiềm năng khoa học - công nghệ nước ta.

Giáo dục - đào tạo có vai trò vô cùng quan trọng trong việc nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực và bồi dưỡng nhân tài cho đất nước. Trong thời gian tới, cần quan tâm đầu tư nhiều hơn cho lĩnh vực giáo dục - đào tạo từ ngân sách nhà nước, cơ sở vật chất cho đến quy mô đào tạo, nâng cao chất lượng đào tạo… nhằm xây dựng và phát triển một xã hội học tập ở nước ta. Đặc biệt, cần xác định quá trình học tập là học tập suốt đời, có thể học mọi lúc, mọi nơi, với nhiều hình thức học tập đa dạng khác nhau đều có thể tiếp nhận, học hỏi, cập nhật, bổ sung những thông tin, kiến thức mới nhất. Đẩy mạnh phát triển giáo dục - đào tạo góp phần phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao có trình độ chuyên môn, tay nghề cao, biết nắm bắt và vận dụng những thành tựu của khoa học - công nghệ vào lao động, sản xuất, thúc đẩy nền kinh tế - xã hội phát triển.

Để phát triển con người toàn diện, cần đảm bảo sự thống nhất chặt chẽ giữa hai lĩnh vực khoa học - công nghệ và giáo dục - đào tạo. Chú trọng đầu tư các nguồn lực của toàn xã hội cho phát triển khoa học - công nghệ và giáo dục - đào tạo. Cần đổi mới cơ chế quản lý và có các chính sách đãi ngộ phù hợp nhằm thu hút người tài sáng tạo và cống hiến cho sự nghiệp phát triển đất nước ta.

Ba là, tăng cường việc giữ gìn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc.

Con người Việt Nam phát triển toàn diện là con người yêu lao động, có đức tính chăm chỉ, cần cù trong lao động, có phong cách làm việc chuyên nghiệp, khoa học, có tính năng động, sáng tạo, nhiệt tình trong công việc, đem lại năng suất, chất lượng, hiệu quả cao trong công việc; có ý chí, nghị lực phấn đấu vượt qua mọi hoàn cảnh để đáp ứng yêu cầu của công việc.

Do đó, cần bồi dưỡng lòng yêu nước, lòng nhân ái, yêu nghề, phát huy truyền thống hiếu học của dân tộc ta cho mọi tầng lớp nhân dân. Cần tăng cường giáo dục đạo đức cho mọi tầng lớp nhân dân bởi giáo dục đạo đức giúp cho con người có khả năng đánh giá, lựa chọn, tiếp thu các giá trị đạo đức xã hội để hình thành đạo đức cá nhân, giúp con người có niềm tin và ý thức trách nhiệm trước cuộc sống.

Đảng và nhà nước ta cần tăng cường công tác tuyên truyền về lịch sử phát triển dân tộc, truyền thống văn hóa của dân tộc ta tới mọi tầng lớp nhân dân đặc biệt là thế hệ thanh thiếu niên - những chủ nhân tương lai của đất nước. Từ đó, bồi dưỡng tinh thần yêu nước, độc lập, tự chủ, tinh thần đoàn kết, ý chí kiên cường, có nghị lực

phấn đấu vượt qua mọi khó khăn, thử thách trong cuộc sống để góp phần phát triển đất nước ngày càng giàu đẹp.

Tăng cường các hoạt động văn hóa - nghệ thuật để các tầng lớp nhân dân có sự hiểu biết sâu sắc hơn về các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc nhằm xây dựng tinh thần yêu nước và tôn trọng, phát huy các giá trị văn hóa cao đẹp của dân tộc trong đời sống. Các hoạt động văn hóa - nghệ thuật sẽ định hướng những suy nghĩ và hành vi, cách thức ứng xử của nhân dân theo những chuẩn mực đạo đức cao đẹp, hướng con người tới các giá trị chân - thiện - mỹ, phát huy tính tích cực trong con người và xây dựng, hình thành nên những phẩm chất tốt đẹp.

Bốn là, đẩy mạnh việc học tập ngoại ngữ như tiếng Anh và một số ngôn ngữ khác trên thế giới để tăng cường hoạt động hội nhập quốc tế với các quốc gia trên thế giới. Để phát triển đất nước trong giai đoạn hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng như hiện nay, cần có một lực lượng lao động không chỉ giỏi chuyên môn, tay nghề, có phẩm chất đạo đức tốt mà còn cần phải có năng lực ngoại ngữ để có thể giao lưu, học hỏi, trao đổi thông tin, tri thức, kinh nghiệm… với các nước bạn nhằm tiếp nhận những tri thức, thành tựu mới nhất phục vụ cho quá trình phát triển đất nước ta.

Năm là, cần phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao có phong cách làm việc chuyên nghiệp, trình độ chuyên môn, tay nghề cao.

Cần có biện pháp giáo dục phù hợp với từng đối tượng để nâng cao trình độ hiểu biết về pháp luật để nhân dân sống và làm việc theo pháp luật, tôn trọng pháp luật, tôn trọng chính nghĩa, sống có nghĩa khí. Cần loại bỏ những tư tưởng cũ, lạc hậu, tiểu nông, thói quen lề mề, chậm chạp, vô tổ chức, vô kỷ luật trong công việc. Tạo thói quen làm việc có tinh thần kỷ luật cao, nghiêm túc, có trách nhiệm trong công việc. Bên cạnh đó, cần tăng cường việc tổ chức các cuộc thi tìm hiểu pháp luật, các hoạt động giao lưu văn hóa, các buổi hội thảo, tọa đàm nhằm nâng cao trình độ hiểu biết pháp luật cho nhân dân.

Sáu là, bên cạnh việc giữ gìn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống, cần đẩy mạnh hoạt động giao lưu, trao đổi văn hóa nhằm tiếp tục tiếp nhận các giá trị văn hóa mới từ bên ngoài vào làm phát triển nền văn hóa Việt Nam ngày càng phong phú, đa dạng hơn. Hội nghị lần thứ năm Ban chấp hành Trung ương khóa VIII của Đảng đã khẳng định: "Bảo vệ bản sắc dân tộc phải gắn kết với mở rộng giao lưu quốc tế, tiếp thu có chọn lọc những cái hay, cái tiến bộ trong văn hóa các dân tộc khác. Giữ gìn bản sắc dân tộc phải đi liền với chống lạc hậu, lỗi thời trong phong tục, tập quán, lề thói cũ"(4).

Trong thời gian tới, cần tiếp tục chủ động lựa chọn các tinh hoa văn hóa trên thế giới phù hợp với chuẩn mực đạo đức, thuần phong mỹ tục của người Việt để thúc đẩy phát triển nền văn hóa nước nhà.

Bảy là, đẩy mạnh tuyên truyền, kêu gọi mọi tầng lớp nhân dân tham gia các phong trào, hoạt động thi đua thực hiện cuộc vận động "Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh". Bởi con người Việt Nam phát triển toàn diện là con người có phẩm chất đạo đức trong sáng, thực hiện cần, kiệm, liêm, chính, không ngừng học tập, bồi dưỡng và noi theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh.

Xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện trong quá trình phát triển đất nước thời kì hội nhập quốc tế sâu rộng như hiện nay tạo động lực thúc đẩy phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao phục vụ cho sự nghiệp phát triển bền vững đất nước ta hiện nay./.

(1) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. CTQG Sự thật, Hà Nội, T.1, tr. 215-216.

(2) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021): *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. CTQG Sự thật, T.1, tr.213.

(3) Đảng Cộng sản Việt Nam (2006): *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X*, Nxb. CTQG, Hà Nội, tr.94-95.

(4) Đảng Cộng sản Việt Nam (1998): *Văn kiện Hội nghị lần thứ năm Ban chấp hành Trung ương khóa VIII*, Nxb. CTQG, Hà Nội, tr.56-57.